

هبوط آدم عليه السلام و حوا

از منظر قرآن کریم

با تکیه بر دیدگاه های عبدالله شهباز عبدالرحمن السعدی

فاطمه حویزاوی

هبوط آدم ﷺ و حوا از منظر قرآن کریم
با تکیه بر دیدگاه های عبدالله شبر و عبدالرحمن السعدی
فاطمه حویزای

ناشر: عاصم

صفحه آرایی: واحد هنری انتشارات عاصم

نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۰

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۱۶-۷۶-۳

قیمت روی جلد: ۳۵۰/۰۰۰ ریال

سرشناسه: حویزای، فاطمه، ۱۳۷۳-

عنوان و نام پدیدآور: هبوط آدم ﷺ و حوا از منظر قرآن کریم با تکیه بر دیدگاه های عبدالله شبر و عبدالرحمن السعدی / فاطمه حویزای.

مشخصات نشر: تبریز: انتشارات عاصم، ۱۴۰۰

مشخصات ظاهری: ۱۱۴ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۱۶-۷۶-۳

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: هبوط آدم

موضوع: Fall of man

موضوع: شبر، سیدعبدالله، ۱۸۲۶-۱۷۷۴ق.م. -- دیدگاه درباره هبوط آدم

موضوع: Shubbar, Abd Alla h ibn Muhammad Rida -- Views on Fall of man

موضوع: سعدی، عبدالرحمن، ۱۸۸۹ - ۱۹۵۷ق.م. -- دیدگاه درباره

هبوط آدم

موضوع: Sadi, Abd al-Rahman ibn Nasir -- Views on Fall of man

موضوع: سعدی، عبدالرحمن، ۱۸۸۹ - ۱۹۵۷ق.م. . تفسیرالکریم

الرحمن فی تفسیر کلام المنان -- نقد و تفسیر

موضوع: شبر، سیدعبدالله، ۱۸۲۶-۱۷۷۴ق.م. . الجوهر الثمین فی

تفسیرالکتاب المبین -- نقد و تفسیر

موضوع: تفاسیر (سوره اعراف)

موضوع: تفاسیر (سوره بقره)

موضوع: آدم در قرآن

موضوع: Adam (Biblical figure) -- In the Qur'an

رده بندی کنگره: BP۸۸/۱

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۱۵۶

شماره کتابشناسی ملی: ۷۶۱۸۱۵۲

پست الکترونیک ناشر: nashre.asem@gmail.com
www.asembook.ir
کتاب: اینترنتی فروش
ناشر: عاصم، ۹۱۴۵۸۷۳۵۲

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب اعم از چاپ، کپی، تکثیر، ذخیره در سیستم های پایلی محفوظ است.

پیشگفتار

قرآن، کتاب قصه و داستان و تاریخ نیست، اما در برخی آیات به زیباترین اسلوب و بهترین بیان، داستانی را ذکر می‌کند تا هدف خود را در میان کلام به مخاطب برساند. در این کتاب سعی شده است، به یکی از پرچالش‌ترین داستان‌های قرآنی، که همان خلقت تا هبوط آدم علیه السلام و حوا است اهتمام ورزیده شود. در این راستا، به جستجوی دو تفسیر از تفاسیر فریقین برای مقایسه و بررسی آن‌ها ذیل موضوع مورد نظر پرداخته و تفسیر الجوهر الثمین سید شبر و التیسیر الکریم الرحمن شیخ عبدالرحمن السعدی را برگزیدم. زیرا؛ به نظر آمد که بر این دو تفسیر نقد و مقایسه و یا بررسی و یا حتی معرفی به میان نیامده بود، پس بر آن شدم تا خود آن‌ها را بشناسم و پژوهشی در راستای این شناخت، ارائه دهم.

تلاش بر این است که تحلیلی از تفسیر خلقت تا هبوط، با نظر به آیات قرآن کریم ارائه داده شود. لذا نگارنده، با روش توصیفی - تحلیلی و با رویکرد کتابخانه‌ای - اسنادی، مسائلی مربوط به خلقت تا هبوط حضرت آدم علیه السلام را مورد بررسی قرار داده است. پژوهش حاضر به مقایسه و بررسی تفسیر «التیسیر الکریم الرحمن» نوشته‌ی شیخ عبدالرحمن آل سعدی (م ۱۳۷۶ ق) از دانشمندان عامه و «الجوهر الثمین» نوشته‌ی سید عبدالله شبر (م ۱۲۲۴ ق) از علمای امامیه ذیل، داستان حضرت آدم علیه السلام و حوا در دو سوره بقره و اعراف، نیز بررسی و وجه اشتراک و افتراق این دو مفسر بزرگوار می‌پردازد و در چهار فصل به شرح ذیل سامان یافته است:

فصل اول: بررسی معنانشناسی واژگان

فصل دوم: داستان خلقت تا هبوط آدم از نگاه عهد عتیق،

در فصل سوم: عصمت آدم ﷺ بیان می‌گردد.

فصل چهارم: بررسی خلقت تا هبوط از دیدگاه مفسران (اهل سنت و شیعه)،

فصل پنجم: با تکیه بر تفاسیر «الجواهر الثمین» و «التیسیر» به بررسی تطبیقی و مقایسه

آرا عبدالله شبر والسعدی نسبت به داستان خلقت تا هبوط آدم ﷺ و حوا با محوریت سوره

بقره و اعراف، می‌پردازد.

و در نهایت، به بیان نتایج تحقیق اختصاص یافته است. سعی بر آن است که به بررسی

و مقایسه نظرات هر دو مفسر، ذکر مشترکات و تاحد امکان، ریشه یابی نظرات این دو مفسر

پرداخته شود.

فهرست

پیشگفتار	۹
مقدمه	۱۵

فصل اول: مفاهیم بنیادین

۱. تفسیر	۲۳
تفسیر در لغت	۲۳
تفسیر در اصطلاح	۲۳
۲. فصح	۲۴
۳. جن و جَنّه	۲۴
۴. بشر، آدم، انسان	۲۵
۵. شیطان و ابلیس	۲۶
۶. هبوط	۲۷

فصل دوم: سیری بر سرگذشت آدم و حوا در تورات

آدم و حوا در عهد عتیق	۳۳
۱. بهشت آدم ذکر شده در عهد عتیق (عدن):	۳۴
۲. میوه درخت ممنوعه در عهد عتیق:	۳۴
۳. شیطان در عهد عتیق:	۳۴

۴. هبوط از دیدگاه مفسران تورات: ۳۵
۵. نقد عهد عتیق..... ۳۵

فصل سوم: اثبات عصمت آدم ﷺ

- عصمت..... ۳۹
- دلایل اثبات عصمت: ۴۱
۱. دلایل عقلی: ۴۱
۲. دلایل قرآنی: ۴۲
۳. دلایل روایی: ۴۳
- عصمت حضرت آدم ﷺ از نظر آیت الله سبحانی: ۴۴
۱. لا تقربا..... ۴۴
- سؤال اول: نوع نهي خداوند در عبارت (لا تقربا) چیست؟ ۴۴
۲. وسوسه آدم ﷺ ۴۷
- سؤال دوم: مراد از وسوسه آدم و حوا به وسيله شيطان چیست؟ ۴۷
۳. فازلهما الشيطان ۴۸
- سؤال سوم: معنای (فازلهما الشيطان) چیست؟ ۴۸
۴. ربنا ظلمنا انفسنا..... ۴۸
- سؤال چهارم: اعتراف آدم به ستم به خویشان (ربنا ظلمنا انفسنا) به چه معناست؟ ۴۸
۵. فتلقى آدم من ربه كلمات فتاب عليه..... ۴۹
- سؤال پنجم: عبارت (فتلقى آدم من ربه كلمات فتاب عليه) آیا توبه دلیل عصیان نیست؟ ۴۹
۶. وإن لم تغفر لنا وترحمنا ۵۰
- سؤال ششم: منظور آدم از گفتن عبارت (وإن لم تغفر لنا وترحمنا) چیست؟ ۵۰
۷. فعصى آدم ربه فغوى..... ۵۰
- سؤال هفتم: خداوند در توصیف فعل آدم می‌فرماید (فعصى آدم ربه فغوى) آیا عصیان و غوایت دلیل محکم بر خطا و گناه و عدم عصمت آدم نیست؟ ۵۰

فصل چهارم: آدم ﷺ و هبوط در تفاسیر فریقین

بخش اول.....	۵۵
۱. خلقت آدم و رسوایی، طرد و کفر شیطان.....	۵۶
۲. آدم ﷺ، خلیفه‌ای بر روی زمین.....	۵۸
۳. فرشتگان مورد خطاب خداوند.....	۵۸
۴. سؤال فرشتگان و علم آنها به فساد انسان در زمین.....	۵۹
۵. اسماء معلوم برای آدم ﷺ.....	۶۰
۶. چرایی سجود فرشتگان برای آدم.....	۶۰
۷. ماهیت ابلیس و چرایی خطاب به او همراه فرشتگان.....	۶۱
بخش دوم.....	۶۱
۱. در باغ بهشت.....	۶۲
۲. بهشت از نگاه مفسران فریقین.....	۶۴
۳. میوه‌ی درخت ممنوعه.....	۶۴
۴. نپی خداوند، عصیان و ظلم آدم و حوا به خودشان.....	۶۴
بخش سوم.....	۶۵
۱. هبوط به زمین.....	۶۶
۲. ماهیت هبوط.....	۶۷
۳. کلماتی که بر آدم القا شد و با آنها توبه نمود.....	۶۸

فصل پنجم: بررسی داستان آدم ﷺ و حوا از خلقت تا هبوط ذیل تفاسیر الجوهر الثمین والتیسیر

معرفی و بیانی کوتاه از کارنامه علمی دو مفسر عالیقدر (سید شبر و شیخ السعدی):.....	۷۳
۱. سید عبدالله شبر حسینی.....	۷۳
۲. شیخ عبدالرحمن بن ناصر السعدی.....	۷۴
بررسی داستان آدم ﷺ و حوا از خلقت تا هبوط ذیل تفاسیر الجوهر الثمین والتیسیر.....	۷۵
سوره بقره.....	۷۶

۷۶	آیه نخست:
۷۸	آیه دوم:
۷۹	آیه سوم:
۸۱	آیه چهارم:
۸۲	آیه پنجم:
۸۴	آیه ششم:
۸۶	آیه هفتم:
۸۸	آیه هشتم:
۹۱	سوره اعراف:
۹۱	آیه نخست:
۹۲	آیه دوم:
۹۴	آیه سوم:
۹۵	آیه چهارم و پنجم:
۹۶	آیه ششم:
۹۷	آیه هفتم:
۹۹	آیه هشتم:
۱۰۰	آیه نهم:
۱۰۱	آیه دهم:
۱۰۲	آیه یازدهم و دوازدهم:
۱۰۴	آیه سیزدهم:
۱۰۵	آیات چهاردهم و پانزدهم:
۱۰۷	نتیجه‌گیری:
۱۰۹	فهرست منابع: